
Сон той самий: іду по полю без-
крайньому, російському, що ген за обрій тікає, бачу білого коня
попереду, іду до нього, відчуваю, що кінь цей особливий, усім коням
кінь, красень, відун, прудконогий; поспішаю, а наздогнати не можу,
пришвидшую крок, кричу, кличу, розумію зненацька, що в тому
коневі — усе життя, уся доля моя, усе щастя, що потрібен він
мені як повітря, біжу, біжу, біжу за ним, а він усе так само поволі
віддаляється, нічого й нікого не помічаючи, навіки йде, йде від мене,
йде навіки, йде безповоротно, йде, йде, йде...

Моє мобіло будить мене:

Удар батога — крик.

Ще удар — зойк.

Третій удар — хрип.

Поярок записав це в Таємному Приказі, коли катували дале-
косхідного воеводу. Ця музика розбудить і мертвого.

— Ком'яга слухає, — притуляю холодне мобіло до сонно-теп-
лого вуха.

— Доброго здоров'я, Андрію Даниловичу. Коростильов
турбує, — оживає голос старого дяка з Посольського Приказу,

і відразу ж біля мобіли в повітрі зринає його вусато-стурбована пика.

— Чого треба?

— Насмілюсь вам нагадати: сьогодні під вечір прийом албанського посла. Потрібна неабияка пильність.

— Знаю, — невдоволено бурчу, хоч, якщо чесно — забув.

— Вибачте за клопіт. Служба.

Кладу мобіло на тумбу. Якого біса посольський дяк нагадує мені про пильність? Ага... тепер же посольські справляють обряд обмивання рук. Забув... Не розплющуючи очей, звішую ноги з ліжка, струшую головою: важка після вчорашнього. Намацую дзвіночок, трясу. Чутно, як за стіною Федько зістрибує з лежанки, метушиться, торохтить посудом. Сиджу, опустивши не готову прокинутись голову: учора знов довелося прийняти по повній, хоч зарікся пити й нюхати тільки зі своїми, клав 99 поклонів покайних в Успенському, молився святому Воніфатію. Собаці під хвіст! Що поробиш, коли окольничому Кирилу Івановичу я не можу відмовити. Він розумний. І майстер на мудрі поради. А я, на відміну від Поярка й Сиволая, ціную в людях розумне начало. Слухати премудрі слова Кирила Івановича я можу безконечно, а він без *кокоші* неговіркий...

Заходить Федько:

— Доброго здоров'я, Андрію Даниловичу.

Розплющую очі.

Федько стоїть із підносом. Пика його, як завжди зранку, пом'ята й безглузда. На підносі традиційне для похмільного ранку: склянка білого квасу, чарка горілки, півсклянки капустяного розсолу. Випиваю розсіл. Щипає в носі й зводить вилиці. Видихнувши, перекидаю в себе горілку. Навертаються сльози, розмиваючи Федьчину піку. Згадується *майже* все — хто я, де й задля

чого. Зволікаю, обережно вдихаю. Запиваю горілку квасом. Минає хвилина Непорушності Великої. Відригую гучно, зі стогоном нутряним. Витираю сльози. І тепер згадую вже все.

Федько забирає піднос і, ставши на коліно, підставляє руку. Спираюся, встаю. Від Федька зранку пахне гірше, ніж увечері. Це — *правда* його тіла, і від неї нікуди не дінешся. Різки тут безсилі. Потягуючись і крекчучи, іду до іконостаса, засвічую лампадку, стаю на коліна. Читаю молитви ранкові, б'ю поклони. Федько стоїть позаду, позіхає й хреститься.

Помолившись, зводжуся, спираючись на Федька. Іду до ванної. Умиваю обличчя приготованою криничною водою з плаваючими крижінками. Дивлюся в дзеркало. Обличчя запухло трішки, краї носа в синіх прожилках, волосся скуйовджене. На скронях перша сивина. Ранувато, як на мій вік. Але — служба наша така, нічого не вдієш. Тяжке діло державне...

Справивши велику й малу нужду, залажу в джакузі, вмикаю програму, відкидаю голову на теплий, зручний підголівник. Дивлюся в стелю на розпис: дівки збирають вишні в саду. Це заспокоює. Дивлюсь на дівочі ноги, на кошики зі стиглими вишнями. Вода наповнює ванну, спінується повітрям, вирує довкола мого тіла. Горілка всередині, піна ззовні поступово повертають мене до тями. За чверть години бурління припиняється. Лежу ще трохи. Натискаю кнопку. Входить Федько з простирадлом і халатом. Допмагає мені вилізти з джакузі, обгортає простирадлом, закутує в халат. Проходжу до їдальні. Там Тетянка вже сервірує сніданок. На стіні трохи далі — булька вістова. Даю голосом команду:

— Новини!

Спалахує булька, переливається блакитно-біло-червоним прапором Батьківщини із золотим орлом двоголовим, дзвенить дзвонами Івана Великого. Сьорбнувши чаю з малиною, переглядаю

новини: на північно-кавказькій ділянці Південної Стіни знову крадіжки приказних і земських, далекосхідна Труба так і буде перекрита до чолобитної від японців, китайці розширюють поселення в Красноярську й Новосибірську, суд над мініялами з Уральського казначейства триває, татари будують до Ювілею Государя розумний палац, миршавці з Лікарської академії завершують роботи над геном старіння, муромські гусярі дадуть два концерти в Білокам'яній, граф Трифон Багратіонович Голіцин побив свою молоду дружину, у січні у Свято-Петрограді на Сінній шмагати не будуть, рубль щодо юаня зміцнів іще на півкопійки.

Тетянка подає сирники, парену ріпу в медові, кисіль. На відміну від Федька, Тетянка благоліпна й благопахуча. Спідниці її приємно шелестять.

Міцний чай і журавлинний кисіль остаточно повертають мене до життя. Рятівний піт пробиває. Тетянка простягає мені нею ж таки вишитий рушник. Я витираю лице своє, встаю з-за столу, хрещуся, дякую Господові за харч.

Пора братися за справи.

Захожий цирульник уже чекає в платтяній. Іду туди. Мовчазний, присадкуватий Самсон з поклоном всадовлює мене перед дзеркалами, масажує обличчя, натирає шию лавандовою олією. Руки в нього, як і в усіх цирульників, не дуже приємні. Але я принципово не згоден із циніком Мандельштамом — влада аж ніяк не «отвратительна, как руки брадобрея»¹. Влада чарівна й приваблива, як лоно незайманої гаптарки. А руки цирульника... що ж тут вдієш — бабам наших борід голити не годиться. Самсон пускає мені на щоки піну з оранжевого балончика «Чингісхан», якомога акуратніше розтирає, не торкаючись моєї вузької

¹ «Гидка, як руки голяра» (рос.).

й красивої бороди, береться за бритву, розмашисто гострить її на ремені, націлюється, піджавши нижню губу, і починає рівно й плавно знімати піну з мого обличчя. Дивлюсь на себе. Щоки вже *не дуже* свіжі. За ці два роки я схуд на півпуда. Синці під очима стали звичними. Усі ми хронічно недосипаємо. Минула ніч — не виняток.

Змінивши бритву на електричну машинку, Самсон вправно поправляє сокироподібний острівець моєї бороди.

Я суворо підморгую сам собі: «Доброго ранку, Ком'яго!»

Не дуже приємні руки кладуть на обличчя гарячу серветку, просякнуту м'ятою. Самсон ретельно витирає моє обличчя, рум'янить щоки, завиває чуб, лакує, щедро сипле на нього золоту пудру, вставляє в праве вухо важку золоту сережку — дзвіночок без язика. Такі сережки носять тільки наші. І жодна земська, приказна, стрілецька, думська або дворянська сволота навіть на маскарад різдвяний не осмілиться вдягти такий дзвіночок.

Самсон обприскує мою голову «Диким яблуком», мовчки кланяється й виходить, — він зробив свою цирюльну справу. Відразу ж з'являється Федько. Пика його, як і раніше, пом'ята, але він уже встиг змінити сорочку, почистити зуби й вимити руки. Він готовий до процесу мого вбирання. Прикладаю долоню до замка платтяної шафи. Замок пищить, підморгує червоним вогником, дубові двері від'їжджають убік. Щоранку бачу я всі свої вісімнадцять убрань. Вигляд їхній збадьорює. Сьогодні звичайний будній день. А отже — одяг робочий.

— Ділове, — кажу я Федькові.

Він виймає одяг із шафи, починає вдягати мене: біле, шите хрестами спідне, червона сорочка з косим коміром, парчева куртка з кунячою облямівкою, вишита золотими й срібними нитками, оксамитові штани, сап'янові червоні чоботи, куті міддю. Поверх

парчевої куртки Федько вдягає на мене довгополий, підбитий ватою каптан чорного грубого сукна.

Глянувши на себе в дзеркало, зачинаю шафу.

Іду до вітальні, дивлюсь на годинник: 8.03. Час ще є. У вітальні на мене вже чекають провозаті: нянька з іконою Георгія Побідоносця, Федько з шапкою і поясом. Вдягаю шапку чорного оксамиту із соболиною облямівкою, даю себе підперезати широким шкіряним ременем. На ремені — зліва кинджал у мідних піхвах, справа — «Реброфф» у дерев'яній кобурі. Нянька тим часом хрестить мене:

— Андрюшенюко, храни тебе Пресвята Богородиця, святий Миколай і всі оптинські старці!

Гостре підборіддя її здригається, блакитні слізливі оченята дивляться розчулено. Я хрещусь, цілую ікону святого Георгія. Нянька тицяє мені в кишеню молитву «Живий у допомозі Вишнього», вишиту матушками Новодівичого монастиря золотом на чорній стрічці. Без цієї молитви я на діла не їжджу.

— Перемогу над супротивними... — белькоче Федько хрестячись.

Із темної світлиці визирає Анастасія: червоно-білий сарафан, руса коса на правому плечі, смарагдові очі. З розчервонілих ланіт видно: хвилюється. Опустила очі додолу, вклонилася стрімко, струснувши високими грудьми, зникла за одвірком дубовим. А в мене відразу *сплеск* сердечний від поклону дівочого: позаминула ніч темрявою парною розкрилася, стогоном солодким у вухах ожила, теплим тілом дівочим пригорнулася, зашепотіла палко, кривцею по жилах побігла.

Але — справа перш за все.

А справ сьогодні — сила-силенна. Ще й посол цей албанський...